

Kdor drugemu jamo koplje...

Kako živega dečka ni bilo v celi vasi, kakor je bil Ščitarjev Matevžek. Nikjer ga ni manjkalo, kjer ga je bilo treba in kjer ga ni bilo treba. Povsod je moral biti zraven. Če so kje dečki napravili kako neumnost, je bil gotovo tudi Ščitarjev poleg, pa bodi v šoli ali pa doma. Poleti ga je bila polna vsa vas; kadar je bil na paši, so pa tudi odmevali bližnji in daljni logi od njegovega krika. Pozimi pa je seveda moral poizkusiti na vsaki luži, če je led dosti trden, in če so podplati že dosti gladki. Toliko kep niso vsi drugi dečki zmetali v celi vasi, kakor jih je premetel Ščitarjev Matevžek. Pred njegovimi očmi ni bil varen noben vrabec v grmu, nobena sinica na drevju, noben maček pred hišo. Vse je prepodil.

Vendar ne moremo reči, da bi bil počenjal vse to iz same hudobije in izprijenosti. Bil je drugače do brega srca. Nekoč je izgubil Godničev Lipek štiri vinarje, ki so mu jih dali mati, da prinese iz šole grede sukanca. Po poti jih je pa nekje izgubil in se jokal, češ, sedaj mi pa mati ne bodo mogli zašiti hlače, ker sem izgubil denar za sukanec. To je videl tudi Ščitarjev Matevžek. Pristopil je k Lipku in mu je dal štiri vinarje, da si je kupil sukanca. On ni bil kriv, da je Godničev izgubil denar in ga tudi ni bil našel. Tiste štiri vinarje je bil dobil od očeta, da si kupi opoldne zemljo, ker je bilo pri Ščitarjevih ravno zmanjkalo kruha. A rajši je bil učenček brez kruha opoldne, samo da je utolažil tovariša.

Tudi v šoli je Matevžek dobro izhajal. Bil je precej dobre glave in si je lahko zapomnil vsak nauk, da je le enkrat slišal. Seveda mir, ta mu je prizadejal največjo sitnost. Kolikorkrat je bil v šoli kaznovan, skoro vselej se je zgodilo vsled nemira. Kri mu ni dala, da bi malo dalj časa sedel mirno. Vedno je menčal na svojem prostoru in motil soseda, Godničevega Lipka, ki je bil sicer manj nadarjen, pa toliko bolj priden kakor Ščitarjev.

Doma je razposajeni Matevžek marsikatero pobral od očeta. Pa tudi ni dosti izdalo. Otresel se je, ko jih je dobil dobro mero precej živih, kakor se otrese kura, če pride iz vode. Tako je bil kmalu zopet stari Matevžek. Njegov oče so večkrat rekli, da mu bodo dali puščati kri, prej ne bo miru. Sicer si jo je dostikrat puščal tudi sam, ko je kje kaj malega izkupil pri svojih norčijah, pa tisto je bilo še vse premalo. Toliko sreče je pa še pri vsem tem imel, da je ni nikdar pobral, ki bi mu bila za celo življenje zadosti.

A nekoč ga je izplačalo, da je imel vsaj za nekaj dni mir. To se je pa zgodilo tako-le:

Bilo je v šoli prvo uro dopoldne pri računstvu. Pri tabli je izdeloval Godničev Lipek precej zamotan račun, v katerem je bilo treba uporabiti vse štiri načine računstva: seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje. Večina učencev je pri dolgem računu pazila, in vsak je sproti računal v zvezek. Ščitarjevemu je pa šlo še posebno računstvo. Zato je že končal, ko so bili drugi šele v sredi računa. Da bi mu ne bilo dolg čas, se je igral z buciko. V šolo grede jo je bil tisti dan našel na cesti in si jo zataknil v suknjo. Sedaj si jo je hotel še enkrat ogledati, četudi je bila čisto navadna in še malo zakrivljena.

Lipek je nekaj časa še dobro računil pri tabli. Proti koncu ga je bilo pa zmešalo in se je naenkrat ustavil.

„No, pa mu pojdi ti pomagat, Ščitar; se vsaj ne bodeš igral v klopi!“ se oglasi gospod učitelj.

Matevžek hitro vstane, precej zardelelih lic, menda od truda, ki ga je imel z buciko, in gre k tabli. Dasi ni prav nič pazil, je vendar hitro izvohal napako in jo popravil. Hotel je račun dokončati, a gospod učitelj mu reče, naj gre v klop, Lipek naj pa račun dovrši. Ščitarjev Matevžek uboga in gre po svoji navadi hitro v klop ter trdno sede, da bi zaškripala pod njim že precej stara klop.

„Joj!“ zakriči nenadno s tako močnim in pretresljivim glasom, da se prestraši vsa šola. Vsi se začudeno ozro v Matevžka, ki je stal v klopi, cepetal z nogami in kričal, kakor da bi ga kdo deval iz kože, ter z obema rokama nekaj tipal zadaj po hlačah.

„Kaj pa je vendar, Ščitar, kaj se je zgodilo?“ vpraša s skrbnim glasom gospod učitelj in pristopi k Matevžku, ki je vedno kričal nerazločno.

„Bucika, jej, jej, bucika!“ je prestrašeno vpil Matevžek in se tipal zadaj z rokami. Končno se mu je le posrečilo, da jo je prijel in potegnil vun.

Vsi so začudeno gledali, kako pride bucika v klop in potem skozi hlače Matevžku v meso. No, pa kmalu se je rešila zagonetka. Ko se je Ščitar nekoliko pomiril, je povedal vse sam po pravici in resnici.

V klopi je bila ravno tam, kjer je sedel Godničev Lipek neznatna špranjica. Matevžku je prišlo nekaj posebnega na misel, ko se je preje igral z buciko in opazil tisto špranjico na Lipkovem prostoru. V plitvo razpoklino je vtaknil buciko z glavico navzdol, da jo je molelo črez polovico nad desko. Mislil si je, da bo Lipek prišel naglo od table in sedel nanjo. — No, pa se je zgodilo drugače. Komaj je bil dobro zataknil buciko, je bil že sam poklican k tabli. Prišel je pa pred Lipkom v klop. Med tem časom je bil pri tabli čisto pozabil na buciko in je v naglici nevede sedel na Lipkov prostor in seveda tudi na buciko, ki se mu je zasadila globoko v meso.

lhteč je vse to pripovedoval. Gospod učitelj pa je pristavil samo to-le: „Prav se ti je zgodilo! Zdaj vsaj veš: kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.“

Kompoljski.

Bumf, bumf, bumf!

Bilo je pozimi. Burja je žvižgala okoli oglov. Bernotov Tonček, Pavličev Tinček in Kobaležev Mihec so šli v šolo. Zeblo jih je v roke in noge, in nos je tudi postajal rdeč.

„Kepajmo se!“ pravi Mihec.

„Dajmo se“, pritrdi Tonček, „se bomo vsaj nekoliko ogreli“.

Tudi Tinček vesel pritrdi.